

VANHEMMAN KOKEMUKSIA VAUVAKERHON
TOIMINNOISTA HÄNEN JA VAUVANSA
VÄLISEN KIINTYMYSSUHTEEN KANNALTA

Anna-Riikka Mäkelä

Opinnäytetyö
Lokakuu 2013

Hoitotyön koulutusohjelma
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Tekijä(t) Mäkelä, Anna-Riikka	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 01.10.2013
	Sivumäärä 35	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi VANHEMMAN KOKEMUKSIA VAUVAKERHON TOIMINNOISTA HÄNEN JA VAUVANSA VÄLISEN KIINTYSSUHTEEN KANNALTA		
Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Pohjolainen, Maritta Laanterä, Sari		
Toimeksiantaja(t) Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Keski-Suomi		
Tiivistelmä <p>Alle kahdeksankuukautisen vauvan kehitys on laaja-alaista, sillä kaikki mitä hän näkee, kokee, kuulee ja tuntee on uutta. Siksi hyvällä kiintymyssuhteella on suuri merkitys vauvan kehitykselle sekä myöhemmin solmittaville sosiaalisille suhteille. Vanhemman ja vauvan välinen kiintymyssuhde alkaa jo heti syntymästä – se koostuu katseista, kosketuksista sekä muista päivittäisistä toimista. Vanheman läsnäolo luo vauvalle tarvittavaa turvaa.</p> <p>Ryhmätoiminta luo parhaimmillaan yhteenkuuluvuudentunnetta. Ryhmä on paikka, jossa voi antaa vinkkejä muille ja myös saada vinkkejä muilta. Ryhmästä saadulla sosiaalisella tuella on suuri merkitys jaksamiselle.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kyselylomakkeen avulla selville, mitkä erään Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämän vauvakerhon toiminnot koettiin merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toisena tarkoituksena oli pyrkiä vastaajien kokemusten pohjalta selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla oli vanhemmalle ja vauvalle. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineistonkeruun menetelmänä käytettiin avoimista kysymyksistä koostuvaa kyselylomaketta. Kyselylomakkeen avulla saadut vastaukset analysoitiin sisällön analyysillä.</p> <p>Vastaajien kokemusten mukaan vauvakerhon toiminnoista erityisesti laulu- ja loruhetket sekä leikki-tilanteet nähtiin merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Tuloksista selvitettiin, että vauvakerhotoiminnassa tärkeiksi seikoiksi vanhemman ja vauvan kannalta koettiin turvallisuudentunne, jota erilaiset laulut ja leikit saivat aikaan, vertaistuki, jota vanhemmat tunsivat saavansa toisiltaan ja mallioppiminen, eli mitä vauvat oppivat toisiltaan.</p> <p>Jatkotutkimusmahdollisuus voisi olla kyselyn laajentaminen tai vastaavanlaisen kyselyn laatiminen muuhun vauvoille ja vanhemmille järjestettyyn toimintaan.</p>		
Avainsanat (asiasanat) kiintymyssuhde, ryhmätoiminta		
Muut tiedot		

Author(s) Mäkelä, Anna-Riikka	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 01.10.2013
	Pages 35	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title PARENT'S EXPERIENCES OF THE SIGNIFICANCE OF BABY CLUB ACTIVITIES TO THE RELATIONSHIP BETWEEN A PARENT AND A BABY		
Degree Programme Degree Programme in Nursing		
Tutor(s) Pohjolainen, Maritta Laanterä, Sari		
Assigned by Mannerheim League for Child Welfare, Central Finland		
Abstract <p>The development of a baby under 8 months old is extensive because everything he sees, experiences, hears and feels is new. Therefore a sound affectionate relationship has a great significance to the baby's development and to the later social contacts. The relationship between a parent and a baby starts already at birth – it consists of glances, touches and other daily activities. The presence of the parent creates a sense of security to the baby.</p> <p>Group activity creates a sense of solidarity at its best. A group is a place where one can give hints to the others and also receive them from the others. The social support gained from a group has a great significance to coping.</p> <p>The objective of the thesis was to examine with the help of a questionnaire which of the functions in a baby club organized by the Mannerheim League for Child Welfare were experienced meaningful with regard to the relationship between a parent and a baby. Another objective was to study, based on the respondents' experiences, what the baby club activities meant to the parents and their babies. The thesis was implemented as a qualitative study, and a questionnaire consisting of open-ended questions was used as the method of data collection. The answers collected with the questionnaire were analyzed by using content analysis.</p> <p>According to the respondents, especially the moments of singing and nursery rhymes and play situations were seen meaningful to the relationship between a parent and a baby. According to the results, the following aspects were deemed important in the baby-club activities: the feeling of security created by the different songs and plays, peer support from the other parents and model learning, that is, what the babies learned from each other.</p> <p>Further studies could expand the questionnaire or formulate the same kind of a questionnaire for other activities arranged for parents and babies.</p>		
Keywords attachment relationship, group activity		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	ALLE KAHDEKSAN KUUKAUDEN IKÄISEN LAPSEN NORMAALI KEHITYS.....	5
2.1	Motorinen kehitys.....	5
2.2	Kommunikointi ja kielellinen kehitys	6
2.3	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	8
3	VAUVAN JA HUOLTAJAN VÄLINEN KIINTYMYSSUHDE.....	9
3.1	Kiintymyssuhteen määritelmä	9
3.2	Kiintymyssuhdeteoria.....	10
3.3	Turvallinen ja turvaton kiintymyssuhdemalli.....	12
3.4	Kiintymysvanhemmuus ja varhainen kiinnittyminen	13
4	RYHMÄTOIMINTA.....	14
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE.....	15
5.1	Tutkimuskysymykset	15
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	15
6.1	Yhteistyökumppanin esittely	15
6.2	Kvalitatiivinen tutkimus.....	16
6.3	Sisällön analyysi	18
6.4	Kysely tiedonhankintatapana	19
6.5	Aineistonhankintatapa	20

7	TUTKIMUSTULOKSET	21
8	POHDINTA.....	23
8.1	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	24
8.2	Tutkimustulosten tarkastelu ja jatkotutkimusehdotukset	26
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	32
	Liite 1: Kyselylomake	32
	Liite 2: Sisällön analyysiprosessi.....	35

1 JOHDANTO

Nykyaikana on tyypillistä, että erilaiset elämäntilannemuutokset lisääntyvät perheiden arjessa. Näitä voivat olla esim. muutto toiselle paikkakunnalle, jonka myötä suhteet mm. isovanhempiin ja ystäviin katkeavat, sekä vanhempien pidentyvät työpäivät. Nämä kaikki muutokset vievät aikaa lapsen kanssa vietettävästä yhteisestä ajasta, ja tällöin vanhemmat kiinnittävät helpommin huomiota pelkästään lapsen käyttäytymiseen eivätkä huomioi lasta kokonaisuutena. Tällaisissa tilanteissa vanhemmat monesti unohtavat, kuinka suuri merkitys hyvällä vanhempi-lapsi- suhteella on lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen kannalta. (Hughes 2011, 20.)

Kiintymyssuhteen laadulla on suuri merkitys lapsen tälle kehitykselle sisältäen lapsen sosiaalisen, emotionaalisen sekä kognitiivisen kasvun. John Bowlbyn luoman kiintymyssuhdeteorian keskeisenä kohtana pidetään sitä, että kiintymyssuhde voi kehittyä joko turvalliseksi tai turvattomaksi kiintymyssuhteeksi. Tämä kehittyminen jompaankumpaan suuntaan tapahtuu jo varhaislapsuuden aikana. (Rusanen 2011, 57.)

Ryhmätoiminnalla on todettu olevan suuri merkitys vanhemman ja koko perheen toimintakyvyn tukemiselle. Samalla ryhmätoiminta liittyy perheen mukaan erilaisiin sosiaalisiin suhteisiin. Ryhmätoiminnasta saaduilla kontakteilla on merkitystä äidin henkiseen jaksamiseen ja stressinsietokykyyn. Ryhmätoiminnasta saatu vertaistuki on siis sosiaalista tukea samassa elämäntilanteessa olevalta ihmiseltä toiselle. Vasta lapsen saaneet vanhemmat kokevat tärkeimmäksi päivittäiset kanssakäymiset muiden samassa elämäntilanteessa olevien kanssa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2001, 13-14.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on saada kyselylomakkeen avulla selville, mitkä Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämän vauvakerhon toiminnot koetaan merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toisena tarkoituksena on pyrkiä vastaajien kokemusten pohjalta selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle.

Tavoitteena on myös, että Mannerheimin Lastensuojeluliitto voisi jatkossa hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan.

2 ALLE KAHDEKSAN KUUKAUDEN IKÄISEN LAPSEN NORMAALI KEHITYS

Tarkastelen tässä alle kahdeksan kuukauden ikäisen vauvan kehitystä kolmesta eri näkökulmasta: motorisen kehityksen kannalta, kommunikoinnin ja kielellisen kehityksen kannalta sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Lapsen ns. normaalin kehityksen tapahtumaketju antaa viitteitä silloin, jos lapsen kehitys on viivästyvää tai puutteellista. (Salpa 2007, 9.)

Lapsen kehityksessä yksittäisten taitojen oppiminen tapahtuu tietyn iän aikana, ja yleensä asiat opitaan ja omaksutaan myös tietyssä järjestyksessä. Lapsen taitojen kehittyminen ja uusien asioiden oppiminen ei ole suoraviivaista, vaan yhtä aikaa opitaan monia muitakin asioita; kävelemään oppimisen myötä lapsen on opittava nousemaan painovoimaa vastaan sekä kannattelemaan itseään lihasten avulla. (Salpa 2007, 9.)

2.1 Motorinen kehitys

Ensimmäisten 18 kuukauden aikana lapsen motorinen kehitys on nopeaa. Nämä kuukaudet ovat merkityksellisimpiä lapsen motoristen taitojen kehittymisen kannalta. Tänä aikana lapsi omaksuu pään ja vartalon hallintaa, käsivarsiin tukeutumista, painovoimaa vastaan ylösnousemista, kävelemistä sekä käsien käyttämistä. (Salpa 2007, 9.)

Lapsen kehitys etenee päästä raajoihin, kehon keskiosasta ääreisosiin ja karkeamotoriikasta hienomotoriikkaan. Kehitys etenee siis suuremmista kokonaisuuksista pienempiin kokonaisuuksiin. (Katajamäki 2004, 59.)

Heijasteet eli refleksit vaikuttavat suoraan lapsen liikkumiseen. Heijasteet ovat tahdosta riippumattomia lihasten liikkeitä. Varhais- eli neonataaliheijasteet säätelevät vastasyntyneen liikkeitä. Nämä neonataaliheijasteet väistyvät kuitenkin 3-4 ikäkuu-

kauden tienoilla, jolloin tietoinen kehon hallinta alkaa kehittyä. Uusia heijasteita kuitenkin tulee, sillä tässä vaiheessa kehitykseen kuuluvat suojeluheijasteet eteen, taakse sekä sivuille. (Katajamäki 2004, 59.)

Vastasyntynekin kykenee kääntämään päätään vapauttaakseen hengitystiet. Vastasyntyneen käsissä ja jaloissa on tarttumisheijasteet, jotka väistyvät tietoisten tarttumisten, seisomisen ja kävelyn tullessa ajankohtaisiksi. Lapsella on olemassa myös kävelyheijaste, jonka ansiosta vastasyntynyt alkaa askeltaa nostettaessa hänet pystyasentoon ja annettaessa jalkojen koskettaa alustaa, sekä Moron refleksi. Moron refleksiä kutsutaan myös säikähdysrefleksiksi. Tämän heijasteen aikaansaa esim. yhtäkkinen melu. Hakemis-, imemis- sekä nielemisrefleksit ovat välttämättömiä syömisen kannalta. (Katajamäki 2004, 59-60.)

Kun lapsi tavoittaa 3-4 kuukauden iän, alkaa hän hakea käsillään esineitä niitä kuitenkaan vielä välttämättä tavoittamatta. Vatsallaan maatessaan vauva nostaa rintakehänsä alustasta ja saattaa pitää päätään pystyssä jo useita minuutteja. 4-6 kuukauden tienoilla vauva alkaa hakea kääntymistä niin selältä vatsalleen kuin toisinkin päin, tarttua leluihin sekä omiin käsiinsä ja viedä niitä suuhun. Tässä ikävaiheessa vauva alkaa myös sylissä ollessaan kohottautua istuma-asentoon. (Katajamäki 2004, 60.)

Tavoittaessaan viiden ikäkuukauden vauva kykenee vatsamakuullaan nostamaan alustasta päänsä ja rintakehänsä jo korkealle ilmaan ja selällään maatessaan nostamaan pään sekä hartiat irti alustasta. Vauva kykenee myös istumaan tuettuna, leikkessään viemään tavaroita kädestä toiseen sekä löytämään varpaansa ja viemään niitä suuhun. Konttausasentoon vauva alkaa hakeutua noin 6-9 ikäkuukauden tienoilla. Tässä ikävaiheessa lapsi kykenee myös seisomaan jonkin aikaa tuettuna. (Katajamäki 2004, 60.)

2.2 Kommunikointi ja kielellinen kehitys

Biologisen ja neurologisen kehityksen ohella kommunikoinnin oppimiseen vaikuttaa myös ympäristö. Ympäristöstä saaduilla virikkeillä sekä muilla sosiaalisilla vuorovai-

kutussuhteilla on suuri merkitys lapsen myöhemmänkin puheen, kommunikaation sekä kielen kehitykselle. (Kaarlonen, Kulo-vesi, Kunnari & Savinainen-Makkonen 2007, 143.)

Kuuloaisti on edellytys puheen kehittymiselle. On siis tärkeää, että mahdolliset kuulon kehittymiseen vaikuttavat poikkeavuudet saadaan mahdollisimman aikaisin selville. Ensimmäisten elinkuukausien aikana lapsi ei pysty havainnoimaan, mitkä puheesta kuullut seikat ovat olennaisia omaksuttavia asioita puheen kehittymiselle. Pikkuhiljaa kuuloaistimukset alkavat jäsentyä sen mukaan, millaista ympäristöstä kuultu kieli on. (Kaarlonen ym. 2007, 143.)

Puhuttaessa 0-6 kk:n ikäisen lapsen puheen, kielen ja kommunikoinnin kehityksestä voidaan todeta sen olevan enimmäkseen esitavoitteellista. Esitavoitteellisella tarkoitetaan sitä, että vanhemmat pyrkivät tulkitsemaan ja ymmärtämään omaa vauvaansa hänen tarpeidensa tyydyttämiseksi; esimerkiksi jo muutaman kuukauden ikäisen vauvan itku on esitavoitteellista, sillä vanhemmat pyrkivät tulkitsemaan sen oikein ja tämän myötä tyydyttämään vauvansa tarpeen. (Kaarlonen ym. 2007, 143-144.)

Ääntelyt voidaan jakaa eri ikäkuukausien mukaan. Ensimmäisen elinkuukauden ajan vauvan ääntelyt ovat enimmäkseen refleksistä itkuääntelyä sekä hengitykseen, nielemiseen ja ruoansulatukseen kuuluvaa ryöhtäilyä, aivastelua, maiskuttelua, yskimistä ja nikottelua. Toisesta elinkuukaudesta lähtien vauvat alkavat tuottaa myös mielihyvää johtuvaa ääntelyä. Nämä mielihyvä-ääntelyt ilmaantuvat yleensä silloin, kun vanhempi ja lapsi ovat kasvokkaisessa vuorovaikutussuhteessa. Vauva reagoi vanhemman hymyyn ja jutteluun mielihyvä-ääntelyin. Näihin samoihin aikoihin vauva alkaa tuottaa myös naurua, joka on aluksi refleksiivistä, mutta muuttuu pikkuhiljaa tavoitteelliseksi. (Kaarlonen ym. 2007, 144.)

Lapsen päästessä kuuden kuukauden ikään alkaa kommunikointi olla jo tavoitteellista. Oppiakseen kommunikoimaan tavoitteellisesti on vauvalla oltava kokemuksia erilaisista huomio- ja tunnekokemusten jakamisista. Vauvalle tarjotun vanhemmuuden on oltava myös vauvaa huomioivaa, vauvasta huolehtivaa ja tarpeeksi turvallista, jotta tavoitteellinen kommunikointi pääsee kehittymään. Varsinaisesta ääntelystä

jokelteluun siirtyminen tapahtuu myös puolen ikävuoden tienoilla. Tämä on yleisesti ottaen tärkeä merkkipaalu lapsen äänteellisessä kehityksessä. Jokeltelua pidetään biologisen kypsymisen ohella myös ympäristön vaikutusten muokkaamana. Se koostuu erilaisista konsonantti- ja vokaalisarjoista, ja se voidaan jakaa vielä kahteen alaluokkaan: kanoniseen ja variovaan jokelteluun. Kanoninen jokeltelu alkaa useimmiten 6-7 ikäkuukauden tienoilla ja jatkuu vielä pitkään ensisanojen opettelunkin jälkeen. Varioiva jokeltelu on puolestaan hallitsevaa ääntelyä, joka tulee esille muutamaa kuukauden kestäneen kanonisen jokeltelun jälkeen. Varioiva jokeltelu koostuu vähintään kahdesta erilaisesta konsonantti- ja/tai vokaaliäänteestä. Jokeltelun oppiminen on merkityksellistä, sillä se on perustana myöhemmälle puheen ja kielen kehitykselle. Ensimmäiset sanat lapsi kykenee ymmärtämään useimmiten 8-10 ikäkuukauden tienoilla. (Kaarlonen ym. 2007, 145.)

2.3 Vuorovaikutustaitojen kehittyminen

Vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta voi havaita päivittäisiä askareita tehtäessä; miten vanhempi pitää lasta sylissä eli onko lapsi lähellä vanhemman kehoa vai kaukana siitä, miten vanhempi hoivaa vauvaansa ja millaisin äänensävyin vanhempi juttelee vauvalle hoitotilanteissa. Vauvan reaktiolla vuorovaikutukseen on suuri merkitys, sillä jos vauva ei hae vanhemman kontaktia, ei vastaile vanhemman jutteluun ja välttelee vanhemman tuottamaa kontaktia kääntämällä päätään pois päin, voi se olla merkki hermoston kehityksen häiriöstä tai erilaisten vuorovaikutuskontaktien puutteesta tai vähäisyydestä. (Honkaranta 2007, 140.)

Kiintymyssuhteen laatu alkaa näkyä lapsen vuorovaikutussuhteissa vanhempaa kohtaan ensimmäisen ikävuoden loppupuolella. Jos lapsella on turvallinen kiintymyssuhde vanhempansa, hän kykenee tutkimaan ympäristöään hetken aikaa erossa vanhemmastaan ja palaa sitten hänen luokseen. Vanhemman nähdessään lapsi ilahtuu. Turvattomassa kiintymyssuhteessa oleva lapsi saattaa olla välttelevä vanhempansa kohtaan eikä hae katsekontaktia häneen. Turvattomassa kiintymyssuhteessa lapsi ei

myöskään hyväksy lohduttajakseen vanhempansa eikä ketään muutakaan vierasta henkilöä. (Honkaranta 2007, 140.)

Yhtenä vuorovaikutustaitojen kehittäjänä voidaan pitää leikkiä. Erilaiset leikit auttavat lasta hahmottamaan omaa itseään sekä ympäristöään. Leikin avulla lapsi oppii myös käsittelemään tunteitaan sekä aktivoimaan omia aistejaan. Leikit edistävät myös hermoston kehitystä. Leikeillä on myös vaikutusta lapsen sukupuoli-identiteetin vahvistumiselle. (Honkaranta 2007, 140.)

Pienten vauvojen kanssa leikki tapahtuu katseiden ja katsekontaktin avulla, koska vauva tykkää ihmiskasvoista, etenkin silmistä. Kutittelu ja erilaiset kosketteluleikit ovat vauvan mieleen, ja tämä leikkimuoto auttaa vauvaa myöhemmässä vaiheessa hahmottamaan olevansa erillinen yksilö. Erilaisia laskemis- ja ryhmittelyleikkejä voi alkaa leikkiä vauvan ollessa noin 5-6 kuukauden ikäinen, koska tällöin lapsi on kiinnostunut omista sormistaan ja varpaistaan. Pudottamisleikkejä lapsi alkaa harjoittaa ensimmäisen ikävuoden lopussa. Tämän leikin myötä lapsi tutkii esineitä ja niiden tarkoitusta. Lasta kiinnostaa nähdä, mitä esineelle tapahtuu sen pudottua. On tärkeää muistaa, että virikkeeksi pienelle vauvalle riittää kuitenkin jo säännöllinen, turvallinen ja jatkuva vuorovaikutus läheisten kanssa. (Honkaranta 2007, 140-141.)

3 VAUVAN JA HUOLTAJAN VÄLINEN KIINTYMYSSUHDE

3.1 Kiintymyssuhteen määritelmä

Kiintymyssuhde vanhempiin rakentuu myönteisestä ja säännöllisestä vuorovaikutuksesta. Virikkeitä antava leikki, lohduttava kosketus, hymyily, kiinnostuksen osoittaminen vauvan reaktioihin ja paikallaolo ovat tekijöitä, joiden ansiosta vauva oppii tuntemaan vanhempansa. Vanhemmat toimivat näin yleensä spontaanisti, ja vauvan vartuttua noin kahdeksan kuukauden ikään – kun hän alkaa erottaa vieraat ihmiset tutuista ja turvallisista – hänelle on luonnostaan kehittynyt luottavainen suhde äitiin. (Barnes & Campbell 1990, 132.)

3.2 Kiintymyssuhdeteoria

Brittipsykiatri John Bowlbyn esittämän teorian mukaan lapsi kiinnittyy niihin aikuisiin, jotka hoivaavat häntä ja hoiva täyttää tietyt kriteerit. Lapsi turvaa kaikkein luotettavimpana pitämäänsä henkilöön varsinkin silloin, kun hän kokee uhkaa, on hädissään tai peloissaan. Pelkona ja uhkana lapsi kokee varsinkin vanhempien poissaolon tai sen, kun vanhempi on lähdössä. (Rusanen 2011, 27.) John Bowlby toteaa, että jos lapsi kokee äidinriiston, se vaikuttaa uhkaavasti lapsen kehitykseen. Tässä yhteydessä äidinriistolla tarkoitetaan äidin poistumista lapsen elämästä. Bowlby korostaa myös elinympäristön tärkeää merkitystä lapsen kehitykselle. (Kalland & Sinkkonen 2002, 15.)

Bowlby pitää kolmen vuoden ikää rajana sille, että lapsi oppii hyväksymään hoivajakseen vieraita ihmisiä - luottamaan siihen, että äiti palaa (Rusanen 2011, 28). Kiintymyskäyttäytymis-käsitteellä Bowlby tarkoittaa sellaista lapsen käyttäytymistä, jolla lapsi pyrkii pitämään vanhemman lähellään uusissa, pelottavissa ja lapsen mielestä uhkaavissa tilanteissa. Lapsi pyrkii kaikella mahdollisella käyttäytymisellään, esim. itkemällä ja komentamalla, muuttamaan vanhemman päätöksen. Kiintymyskäyttäytymisen tällaisissa tilanteissa on sitä voimakkaampaa, mitä pienemmästä lapsesta on kyse. Kiintymyskäyttäytyminen jatkuu jollakin tasolla läpi elämän. (Rusanen 2011, 27-28.)

Lapsen protesti pitäisi osata tulkita lapsen yritykseksi vaikuttaa vanhempiinsa, jotta hän saa riittävän läheisyyden. Jo muutaman kuukauden ikäisellä vauvalla on olemassa näitä vaikutusyrityksiä, mutta ne ovat vielä melko primitiivisiä eli alkeellisia, koska pieni vauva ei vielä kykene säätelemään käyttäytymistään kohteeseen nähden. Pienelle vauvalle on siis suuri merkitys sillä, miten vanhempi tulkitsee vauvaa ja vastaa vauvan viesteihin. Näinä ensimmäisinä kuukausina läheisyyden ylläpitäminen on vielä täysin kiinni hoivaajasta. Ensimmäisen ikävuoden jälkeen kiintymyssysteemi muuttuu ja lapsi oppii muuttamaan käyttäytymistään sen mukaan, kuinka hänen kiintymyksen kohteensa toimii. Lapsi oppii esim. lopettamaan leikin, kun aikuinen poistuu paikalta

ja seuraa aikuista tämän poistuessa huoneesta. Lapsi myös oppii säätelemään hymyään ja itkuaan kiinnittääkseen aikuisen huomion. (Rusanen 2011, 28-29.)

Tutkimuksessaan Bowlby korostaa eritoten kiinteiden tunnesiteiden tärkeyttä aikuisen ja lapsen välisessä suhteessa. Lapsen muodostama kiintymyssuhde onkin määritelty kokemuksia odottavaksi tapahtumaketjuksi. Tässä määritelmässä lapsen kiintymyssuhteen muodostumiseen riittää pieni virikemäärä. Bowlby toteaa, että kiintymyssuhde on ns. ohjelmoitu, koska se varmistaa ihmislapsen eloonjäämisen. Kiintymyssuhteen luominen voi tapahtua hyvinkin erilaisissa ympäristöissä ja olosuhteissa. (Kalland & Sinkkonen 2002, 20.)

Mary Ainsworth on puolestaan tutkinut kiintymyssuhteen laatua vierastilanteiden menetelmällä. Tämä kehiteltiin kiintymyssuhde-erojen selvittämiseen yksivuotiaan ja äidin välillä. Hänen mukaansa on olemassa sekä turvallisesti että turvattomasti kiinnittyneitä lapsia. Hän kehitti ns. vaiheittaisen vierastilannetestin. (Kalland & Sinkkonen 2002, 35-37.)

Bowlby ja Ainsworth korostavat äidin merkitystä ensisijaisena pienen lapsen hoitajana. Tämä huomio liittyy suoraan heidän aikaiseensa perhemalliin. 1970-luvulla kiintymyssuhdetutkijat alkoivat kiinnittää enemmän huomiota isän merkitykseen lapsen kiintymisen kohteena. (Kalland & Sinkkonen 2002, 32.) Silti vielä nykyaikanakin on havaittavissa samankaltaista liian äitikeskeistä ajatusta, sillä Helinä Mesiäislehto-Soukkakin toteaa tutkimuksensa johtopäätöksissä juuri sen, että äitiyshuoltoa ja neuvolatoimintaa tulisi kehittää enemmän isiä huomioon ottavammiksi ja heitä kannustavammiksi (Mesiäislehto-Soukka 2005, 153).

Opinnäytetyössään Kivelä & Mainio (2012, 9) toteavat, että kiintymyssuhde on vauvan pohja turvallisuudentunteelle. Se on lapsen ja hänen huoltajansa välillä oleva tunneside, joka syntyy lapsen ja aikuisen vuorovaikutuksesta toisiinsa. Näiden jatkuvien kohtaamisten myötä molemmille osapuolille muodostuu käsitys heidän suhteestaan ja siitä, kuinka toimivat toisiaan kohtaan. Vuorovaikutus vaikuttaa siis merkittävästi kiintymyssuhteen kehittymiseen. Ilman sitä on mahdotonta muodostaa kiintymyssuhdetta. (Kivelä & Mainio 2012, 9.)

Vanhemmilla on vauva-vanhempi-suhteen kehittymisen lisäksi suuri rooli myös vauvan muihin ihmisiin kohdistuvien vuorovaikutussuhteiden luonnissa. Stewen Ducklowan yliopistosta on todennut, että pikkuvauvat eivät muodosta ystävyys-suhteita – eivät siis valitse toistensa seuraa itse, vaan siitä huolehtivat heidän vanhempansa (Duck 1990, 169).

3.3 Turvallinen ja turvaton kiintymyssuhdemalli

Jos kiintymyssuhde vanhemman ja lapsen välillä on turvallinen, lapsi uskaltaa luottaa siihen, että vanhempi on aina saatavilla apua tai ymmärrystä tarvittaessa. Luottamuksen myötä lapsi uskaltaa havainnoida ja tutkia ympäröivää maailmaa, koska tietää voivansa milloin tahansa palata vanhemman luo kohdatessaan uhkaavan tai turvattoman tilanteen. (Kivelä & Mainio 2012, 12.)

Turvallinen kiintymyssuhde luo hyvän pohjan lapsen kasvuille ja kehitykselle. Se mahdollistaa hyvän itseluottamuksen ja sosiaalisten taitojen syntymisen, empatian kehittymisen muita ihmisiä kohtaan, viestinnällisten ja kielellisten taitojen kehittymisen sekä oman minuuden eheytyksen ja omanarvon tunteen vankistumisen. (Hughes 2011, 20.)

Bureau, Beliveau, Mossin & Lepinen (2006, 54) mukaan vanhempi toimii lapselle turvallisuuden perustana ja lapsi käyttää vanhempaa tukipilarinaan tutkiessaan maailmaa ja oppiessaan uusia taitoja. Heidän välisestä vuorovaikutuksesta syntyy molemminpuolista iloa, ja vuorovaikutuksessa ilmeneviä tunteita jaetaan sekä kielellisesti että ei-kielellisesti. (Rusanen 2011, 63.)

Tutkimusten mukaan kahdella lapsella kolmesta on turvallinen kiintymyssuhde vanhempaansa ja he saavat tämän myötä myönteistä vaikutusta kehitykseensä. Jäljelle jäävä kolmannes kaikista lapsista joutuu puolestaan kärsimään turvattomasta kiintymyssuhteesta. (Hughes 2011, 21.)

Turvaton kiintymyssuhdemalli kehittyy lapsen ja hänen hoivaajansa välille vähitellen. Se on seurausta siitä, ettei aikuinen vastaa lapsen hätään tai tapaan ilmaista itseään.

Mikäli aikuisen tapa reagoida lapsen tarpeisiin on epäjohdonmukainen, alkaa lapsi etsiä uusia tapoja ilmaista itseään tai pahimmassa tapauksessa vetäytyy syrjään ja alkaa itse hoivata itseään. Lapsi joutuu siis muuttamaan käyttämistään esimerkiksi passivoitumalla ja hiljenemällä, jotta saisi jälleen tarvitsemaansa huomiota aikuiselta. (Rusanen 2011, 65.)

3.4 Kiintymysvanhemmuus ja varhainen kiinnittyminen

Kiintymysvanhemmuus on vauvan viestien ymmärtämistä ja niihin reagoimista asianmukaisesti. Se tarkoittaa mielen ja sydämen avaamista vauvan tarpeille ja lasta koskevan tiedon ottamista päivittäiseksi ohjenuoraksi, jotta vanhempi osaisi toimia sekä vauvan että itsensä parhaaksi. Kiintymysvanhemmuus on enemmänkin vanhemmuuden tyyli kuin tiukkojen sääntöjen kokoelma. (Sears & Sears 2008, 10.)

Kiintymysvanhemmuuden voi rakentaa seitsemästä erilaisesta työkalusta: tasapainon vaalimisesta, vauvan itkuun vastaamisesta, vauvakouluttajien varomisesta, varhaisesta kiinnittymisestä, vauvatahtisesta imetyksestä ja vauvan kantamisesta sekä nukkumisesta vauvan kanssa. (Sears & Sears 2008, 11.)

Varhainen kiinnittyminen on alku kiintymyssuhteen kehittymiselle. Äidin varhaisella kiinnittymisellä on suuri merkitys sille, miten hän tulee hoitamaan vauvaansa. Vauvan synnyttyä vauvalla on olemassa valmiiksi ns. kiinnittymistä edistävät käyttäytymismallit. Niiden tarkoituksena on tehdä lapsen läsnäolo tiettäväksi vanhemmalle ja vetää vanhempi voimakkaasti puoleensa. Nämä ominaisuudet ovat suuret ja pyöreät silmät, läpitunkeva katse, ihon pehmeys, vastasyntyneen tuoksu, vauvan varhainen kieli eli ääntelyt ennen itkua sekä itse itku. Vauvan kiinnittymistä edistävät käyttäytymismallit ovat puolestaan hänen työkalunsa saada vanhempi rakastumaan itseensä ja keino pitää vanhempi hänen lähellä. (Sears & Sears 2008, 44-45.)

4 RYHMÄTOIMINTA

Kielitoimiston sanakirja (2006) määrittelee sanan ryhmä seuraavasti:

”(pienehkö) joukko toisiaan lähellä olevia ihmisiä, jotka käsitetään yhteen kuuluvaksi kokonaisuudeksi.”

Ihmiset kuuluvat erilaisiin ryhmiin. Sosiaalipsykologiassa puhutaan ryhmästä silloin, kun kysymyksessä on ihmisten muodostama järjestäytynyt kokonaisuus ja yksilöt ovat vuorovaikutussuhteessa toisiinsa. Ryhmä vaikuttaa elävään yksilöön, ja vuorovaikutus saa aikaan sen, että yksilön käyttäytyminen (hänen mielipiteensä, tapansa puhua, kasvojen ilmeet jne.) toimii ärsykkeenä jonkun toisen yksilön käyttäytymiselle, ja sitten vuorostaan tämän yksilön reaktiot ärsykkeinä ensiksi mainitun yksilön käyttäytymiselle. Tällaista monitasoista vaikutusten antamista ja saamista tapahtuu ryhmän kaikkien jäsenten välillä. (Lahti, Putkonen, Raitasalo & Viitamäki 1987, 369.)

Pienten lasten äidit kokevat olevansa yksinäisimpiä juuri silloin, kun he ovat lasten kanssa kotona. Vaikka luonnollinen verkosto eli sukulaiset, ystävät ja naapurit olisivatkin lähellä, tarvitsevat vanhemmat juuri kaltaistansa seuraa eli ihmisiä, jotka ovat samassa elämäntilanteessa heidän kanssaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2001, 14.)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämä vauvakerhotoiminta voi parhaimmillaan olla juuri sitä, mitä vanhemmat elämäntilanteessaan haluavat ja tarvitsevat. Tutkimukset nimittäin osoittavat, että paikkoja, joissa vanhemmat voisivat käydä jakamassa kokemuksiaan ja kohdata muita samassa elämäntilanteessa eläviä, on liian vähän (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2001, 14). Ryhmissä olevien henkilöiden välillä on tarkoituksenmukainen vuorovaikutussuhde ja halu jakaa omia kokemuksiaan muille. Tällä tavalla heillä on siis pyrkimys ratkaista tai helpottaa mieltään askarruttavia seikkoja. Kun ryhmissä kokoontuu samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä, vertaistuen antaminen ja saaminen mahdollistuu. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2001, 14.) Anu Toijakin (2011, 12) korostaa tutkielmassaan vertaistuen merkitystä vanhemman psyykkiselle hyvinvoinnille. Äidit kokivat saavansa ymmärrystä ja vasta-

uksia mieltä askarruttaneisiin kysymyksiin sekä antavansa apua muille. (Toija 2011, 12.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on saada kyselylomakkeen avulla selville, mitkä Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämän vauvakerhon toiminnot koetaan merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toisena tarkoituksena on pyrkiä vastaajien kokemuksen pohjalta selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle.

Tavoitteena on myös, että Mannerheimin Lastensuojeluliitto voisi jatkossa hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan.

5.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä vauvakerhon toiminnot koettiin merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta?
2. Millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle?

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

6.1 Yhteistyökumppanin esittely

Tutkimus kohdistuu erääseen Keski-Suomessa toimivaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton vauvakerhoon. MLL on avoin ja valtakunnallinen kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on edistää lapsen oikeutta hyvään ja onnelliseen lapsuuteen. Se muodostuu keskusjärjestöstä, kymmenestä piirijärjestöstä sekä paikallisyhdistyksistä, joita on

yhteensä 565. Yksistään paikallisyhdistyksissä on jäseniä yli 93 000. Se on uskonnollisesti sekä poliittisesti sitoutumaton järjestö, jonka tehtävänä on edistää lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden hyvinvointia. MLL pystyy vaikuttamaan suoraan lapsi- ja perhepoliittiseen päätöksentekoon. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto n.d.)

Mannerheimin Lastensuojeluliitto rakentaa hyvinvointia pyrkimällä vähentämään lasten ja nuorten kiusaamista, yksinäisyyttä, päihteiden käyttöä ja syrjäytymistä. MLL ylläpitää erilaisia kerhotoimintoja sekä perhekahviloita, joihin vanhempi/vanhemmat voivat tulla lastensa kanssa. MLL tarjoaa myös lastenhoitoapua, koulutettuja lastenhoitajia, tukihenkilöiksi pienten lasten perheisiin. Heidän tarkoituksenaan on myös kehittää yhdessä neuvoloiden kanssa uusia tapoja tukea vanhemmuutta. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto n.d.)

Keski-Suomen MLL:n kerhotoiminnan muotoina ovat mm. sisarus-, tutkimuksessa mukana oleva vauva-, taapero- ja naperokerho. Joissakin yhdistyksissä pidetään musiikkileikkikoulua ja avointa päiväkotia, joka on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Erilaisten kerhotoimintojen lisäksi MLL:n yhdistyksistä voi lainata erilaisia välineitä, esim. rintareppua tai matkasänkyä, pientä korvausta vastaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto n.d.)

Tutkittavana oleva MLL:n vauvakerho kokoontuu kerran viikossa iltapäivisin. Kokoon-tumiskerroilla on mahdollisuus kahvitella, vaihtaa kuulumisia muiden samassa elämäntilanteessa olevien vanhempien kanssa ja viettää vauvan kanssa mukava iltapäivä ilman arkipäivän kiireitä. Vauvakerhossa loruillaan ja leikitään vauvojen kanssa, ja kerhossa käy myös asiantuntijoita luennoimassa esim. nukkumisasioista.

6.2 Kvalitatiivinen tutkimus

MLL:n kerhotoimintaa tarkasteleva opinnäytetyöni on luonteeltaan laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen toteuttamiseen voidaan käyttää monta eri menetelmää, mutta niille kaikille on yhteistä, että näkökulmina ovat esiin-

tymisympäristöön ja taustaan, tarkoitukseen ja merkitykseen sekä ilmaisuun ja kieleen liittyvät seikat. (Laadullinen tutkimus n.d.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan sillä halutaan mm. kuvata tiettyä ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtää tiettyä toimintaa sekä antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta tutkittavalle ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkittavat henkilöt, joilta tieto kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä tai että heillä on omakohtaista kokemusta siitä. (Sarajärvi & Tuomi 2012, 85.)

Laadullisen tutkimuksen yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelu, kysely, havainnointi sekä erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä voidaan käyttää joko rinnakkain tai vaihtoehtoisesti eri tavoin yhdistelemällä tutkittavan ongelman mukaan. (Sarajärvi & Tuomi 2012, 71.)

Laadullisen tutkimuksen aineistoa läpikäydessä tulee ottaa huomioon saturaatio, millä tarkoitetaan tässä yhteydessä aineiston riittävyttä eli kylläisyyttä. Saturaatio on siis tilanne, jossa tutkimuksessa saatu aineisto alkaa toistaa itseään eikä esitetyn tutkimuskysymyksen kannalta saada enää mitään uutta tietoa. Kaikissa tutkimuksissa ei tosin voida saavuttaa kylläisyyttä, ellei tiedetä, mitä vastauksia aineistosta ollaan hakemassa. (Sarajärvi & Tuomi 2012, 87.)

Induktiolla tarkoitetaan yleisen tosiasian päättelemistä yksittäisistä tapauksista, ja deduktiolla yksityisen päätelmän tekoa yleisistä totuuksista (Nurmi, Rekiaro & Rekiaro 2009, 92;200). Yleensä induktio rinnastetaan laadulliseen eli kvalitatiiviseen tutkimukseen ja deduktio määrälliseen eli kvantitatiiviseen tutkimukseen. Tämä määritelmä on kuitenkin melko yksinkertaistava, eikä induktiota ja deduktiota pitäisi pitää toisiaan poissulkevinä, vaan niitä tulisi käyttää yhdessä, rinnakkain erilaisissa tutkimuksissa. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006.)

6.3 Sisällön analyysi

Sisällön analyysillä tarkoitetaan perusanalyysimenetelmää, jota on mahdollista hyödyntää laadullisen tutkimuksen tuloksia analysoitaessa. Sisällön analyysissa käytetään siis kirjoitettuja, kuultuja tai nähtyjä tutkimustuloksia. (Sarajärvi & Tuomi 2012, 91.)

Opinnäytetyön tiedonhankinta suoritettiin erään Keski-Suomen Mannerheimin Lastensuojeluliiton yhdistyksen vauvakerhossa. Informaation hankkimisessa käytettiin kolmea avointa kysymystä (liite 1), jotka esitettiin yhden kerhokäynnin aikana 23.5.2013 vanhempien vapaaehtoisesti ja kirjallisesti vastattaviksi. Niiden avulla pyrittiin saamaan selville, mitkä vauvakerhon toiminnot koetaan merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toisena tarkoituksena oli pyrkiä vastaajien kokemuksen pohjalta selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle. Tutkimuksessa on siis selkeä päämäärä, johon haetaan aineistosta vastauksia (Sarajärvi & Tuomi 2012, 91).

Sisällön analyysin mallina on tässä opinnäytetyössä hyödynnetty Helvi Kyngäksen ja Liisa Vanhasen (1999) käyttämää menetelmää. Heidän mukaansa sisällön analyysi on paljon käytetty menetelmä hoitotieteellisessä tutkimuksessa, sitä käytetään monella eri tavalla ja sitä koskeva tieto on hajanaista. Sisällön analyysi on menettelytapa, jolla voidaan analysoida tarkasteltavia aineistoja systemaattisesti ja objektiivisesti. Sen avulla järjestellään ja kuvaillaan ilmiötä. Sisällön analyysissa pyritään rakentamaan malleja, jotka esittävät tutkittavaa ilmiötä tiivistetyssä muodossa ja joiden avulla se voidaan käsitteellistää. Analyysi voidaan tehdä aineistosta lähtien joko induktiivisesti tai deduktiivisesti. (Kyngäs & Vanhanen 1999, 3.)

Vauvakerhotoiminnasta saatujen vastausten tarkastelussa käytettiin induktiivista menetelmää, jolle on tyypillistä aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi. Pelkistäminen toteutui tässä tapauksessa siten, että saadulle aineistolle esitettiin tutkimuskysymykset. Ryhmittelyssä taas yhdisteltiin asioita, jotka näyttivät kuuluvan yhteen. Abstrahoinnissa koottiin asioita suuremmiksi kokonaisuuksiksi siten, että

alakategorioista muodostettiin yläkategorioita, jotka yhdisteltiin kattavammiksi väitteiksi. (Kynäs & Vanhanen 1999, 5-7.)

6.4 Kysely tiedonhankintatapana

Kyselyn hyödyntäminen tutkimuksen osana on hyvin selkeä ja yksinkertainen. Kun tutkija haluaa tietoa siitä, miten ihminen ajattelee tietyistä ilmiöistä tai miten hän reagoi ja toimii tietyissä tilanteissa, on luonnollisen järkevää tutkia näitä asioita kyselyn avulla. (Sarajärvi & Tuomi 2012, 72.)

Kyselylomakkeen teossa on tärkeä huomioida varsinaisten kysymysten muotoilu. Kyselyn on näytettävä siltä, että sen laatimiseen on käytetty paljon aikaa ja luovuutta sekä perehtymistä itse asiaan. Kyselystä tulisi ilmetä myös vastaajien ikä ja mahdollinen koulutustaso. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 198.)

Kyselylomakkeen kysymykset voidaan luoda monella eri tavalla. Yksi kysymysten asettelumuoto on avoimet kysymykset, joita käytin tutkimuksessani. Avoimissa kysymyksissä esitetään vain kysymys ja annetaan riittävästi tilaa vastaukselle. Niiden avulla voidaan saada kysytystä aiheesta esiin myös sellaisia näkökulmia, joita tutkija ei ole välttämättä tullut edes ajatelleeksi. Avoimet kysymykset antavat siis vastaajalle mahdollisuuden ilmaista itseään omalla tyylillään ja omin sanoin. Ne eivät tarjoa valmiita vastauksia, joten vastaajan on mahdollista pohtia näkemyksiään kysytyyn asiaan oman tietämyksensä pohjalta. Avokysymysten vastaukset paljastavat myös selkeästi ne seikat, jotka ovat vastaajan mielestä olennaisia asioita juuri kulloiseenkin kysymykseen vastattaessa. Tässä kysymysmuodossa pystytään tulkitsemaan myös vastaajan tunteiden voimakkuutta asiaa kohtaan. Myös motivaatiotekijät ja vastaajan henkilökohtaiset viitekehykset nousevat esiin. Avoimilla kysymyksillä saadaan siis rikkaampia vastauksia, kun päästään syvemmälle vastaajan sisimpään. Kysymysmuodon suosittelijatkin argumentoivat avointen kysymysten tarjoavan vastaajalle moni-

valintatyypistä kysymystä paremman tilaisuuden kertoa omasta näkökulmastaan tutkittavaan asiaan. (Hirsjärvi ym. 2009, 198-201.)

Laadittaessa kyselylomaketta, joka on tarkoitettu vastaajan täytettäväksi, on tärkeää muistaa seuraavat seikat: niiden on oltava selkeitä, rajattu kysymys on parempi kuin yleisellä tasolla esitetty kysymys ja lyhyet kysymykset ovat parempia kuin pitkät. On tärkeää myös harkita kysymysten määrää ja niiden järjestystä kyselylomakkeessa. Lopuksi tulee myös tarkistaa kyselyssä esitettyjen sanojen muoto ja niiden käyttö. (Hirsjärvi ym. 2009, 202-203.)

Monesti kyselylomakkeiden etuna pidetään sitä, että siinä voidaan esittää monta eri kysymystä yhtä aikaa ja siihen saadaan yhdellä kerralla paljon ihmisiä mukaan. Kyselyiden avulla voidaan siis helposti kerätä paljon aineistoa tutkimukseen. Kyselytutkimuksessa on toki myös heikkouksia, kuten esim. ottavatko vastaajat kyselyn tosisaan, miten vastaajalla on tietämystä kysytystä aiheesta sekä kato, eli kyselyyn vastaamattomuus, joka voi joissakin tilanteissa nousta suureksi. Mainitut seikat ja ongelmat ovat olennaisempia strukturoidun, monivalintakysymyksiä sisältävän kyselylomakkeen tapauksessa, mutta ainakin vastauskatoon liittyvään riskiin tuli tässäkin oppinäytetyössä varautua avoimia kysymyksiä laatiessani. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselylomakkeen kokeilu on välttämätöntä ennen niiden antamista vastaajille. Kyselylomakkeen lähetekirjelmässä tulisi kertoa kyselyn tarkoitus ja sen tärkeys. Vastaja tulee myös rohkaista vastaamaan. Kyselylomakkeen lopussa tulee kiittää vastajaa. (Hirsjärvi ym. 2009, 204.)

6.5 Aineistonhankintatapa

Kysely suunnattiin pienten vauvojen vanhemmille, jotka käyvät eräässä keskisuomalaisessa Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämässä vauvakerhossa. Kyselylomakkeessa oli kolme avointa kysymystä (liite 1), joilla pyrittiin selvittämään, mitkä Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämän vauvakerhon toiminnot koetaan merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toisena tar-

koituksena oli pyrkiä vastaajien kokemuksien pohjalta selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle. Kyselyn oli tarkoitus olla lyhyehkö, mutta sitäkin selkeämpi ja informatiivinen.

Kyselylomake sisälsi siis pelkästään avoimia kysymyksiä, koska tällä tavoin saatiin vanhemmalta suoraan hänen mielipiteensä tutkittavaan asiaan. Jos olisi käytetty monivalintakysymyksiä, ei tutkimus olisi ollut laadullinen eikä vanhemman oma ääni olisi tullut tarpeeksi hyvin esille. Avoimiin kysymyksiin päädyttiin, jotta saataisiin kuulla vanhemmalta hänen oma ajatuksensa eikä valmiisiin vastausvaihtoehtoihin sidottua mielipidettä. Kysymyksiä ei voinut olla liikaa, jotta vauvan kanssa kysymyksiin vastaamisen oli mahdollista.

Kysely toteutettiin keskisuomalaisessa MLL:n vauvakerhossa kevään 2013 viimeisessä kokoontumisessa 23.5.2013, ja vastausaikaa oli koko kerhokäynnin ajan eli kaksi tuntia.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Vanhemman ja alle kahdeksan kuukauden ikäisen vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta merkittäviä vauvakerhon toimintoja ja toimintojen merkityksiä etsivän opinnäytetyöni kyselyyn vastasivat kaikki kuusi paikalla ollutta vanhempaa – kaikki äitejä. Perheet olivat elämäntilanteiltaan samankaltaisessa vaiheessa, sillä kaikki vauvat olivat perheiden ainokaisia. Vastaajat olivat syntyneet vuosina 1978-1989, ja vauvat olivat iältään neljästä kahdeksaan kuukauteen.

Vastausten saaminen oli vaivatonta, koska vastausaikaa oli koko kerhotapaamisen ajan eli kaksi tuntia ja vanhemmat pystyivät keskittymään vastaamisen rauhassa: hoidin ja valvoin lapsia henkilökunnan kanssa vastaamisen ajan.

Kyselylomakkeessani oli kolme avointa kysymystä, joista saadut tulokset käsittelin kysymyksittäin. Tässä tulososiossa tuon esiin vain kysytyt kysymykset ja saadut vastaukset, jotka sitten analysoin pohdintaosiossa. Pohdinnassa pyrin myös havainnollis-

tamaan vastauksia opinnäytetyöni tarkoituksessa mainittuihin tutkimuskysymyksiin. Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessäni pyrin selvittämään, mitkä vauvakerhon toiminnot koettiin merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Toinen tutkimuskysymys puolestaan pyrki selvittämään, millaista merkitystä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle. Toiseen tutkimuskysymykseen esitän myös erikseen kattavan vastauksen pohdintaosiossa; tähän liittyvien vastausten sisällön analyysiprosessi eteni kolmivaiheisesti abstrahoiden.

Kyselylomakkeeni ensimmäinen kysymys laadittiin sillä tarkoituksella, että siitä saadut vastaukset toisivat esiin niitä vauvakerhon toimintoja, jotka koettiin tarpeellisimmiksi ja kehittävimiksi kiintymyssuhteen kannalta kerhotoiminnan aikana. Kysymys oli aseteltu seuraavanlaisesti, ja alle on ryhmitelty myös saatuja vastauksia:

”Mitkä kerhon tarjoamat palvelut ja toiminnot koette tarpeellisimmiksi ja kehittävimiksi Teidän ja vauvanne välisen suhteen kannalta kerhotoiminnan aikana?”

”leikit ja laulut ovat mukavia, ja lapsi todella nauttii siitä.”

”Musiikki, aiheet ovat pienten lasten vanhemmille oikeita.”

”laulut ja leikit yhdessä”

”Fasilitteetit sosiaalisuuteen ja vertaistukeen, että on joku yhteisö, joka kokoaa tiettyyn paikkaan tiettyinä aikana.”

Toinen kyselylomakkeen kysymys ja olennaiset vastaukset olivat seuraavanlaiset:

”Millaisena koette sen, että samassa tilassa on muitakin vanhempia vauvojensa kanssa?”

”Tosi hyvä, lapsi seuraa muita lapsia”

”Se on hyvä. Lapsi oppii sosiaalisia taitoja, näkee muiden lasten konttaamista yms., ehkä oppii myös tästä.”

”Hyvältä! Helpottaa tietää, että muilla on samoja pulmia ja kokemuksia.”

”Tosi mukavaa. Kiva tavata muita minun ja vauvan.”

Kolmas avoin kysymys ja annetut vastausesimerkit olivat seuraavanlaiset:

” Kuvailkaa kerhon tilanteita, joissa olette huomanneet vauvanne hakevan normaalia enemmän Teidän läheisyyttä ja huomiota sekä tilanteita, jolloin vauvanne on puolestaan ollut rento ja levollinen.”

”ihan pienenä kova meteli ja muiden itku sai lapsen hakemaan läheisyyttä. Muuten aina rento ja levollinen.”

Syömistilanteissa läheisyyttä, laulujen aikana rento ja levollinen”

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihevalinnan suurena vaikuttimena oli oma henkilökohtainen kiinnostus aiheeseen ja kokemukset vanhempien ja pienten lasten suhteesta. Yhteistyökumppanin valintaa helpotti MLL:n henkilökunnasta saamani myönteinen ennakkokäsitys. Arvelin yhteistyön sujuvan luontevasti ja saavani opinnäytetyöhöni tarvittavan tutkimusaineiston varmasti haltuuni, mikä sitten käytännössä osoittautuikin todeksi.

Kiinnostukseni perheiden hyvinvointiin ja varhaislapsuuden ajankohtaan juontaa juurensa omista myönteisistä kokemuksistani MLL:n ryhmätoiminnasta. Ajatus opinnäytetyön tekemisestä juuri MLL:n toiminnasta tuntui toteuttamiskelpoiselta, koska monet vanhemmat ja heidän vauvansa ovat olleet kuulemani mukaan mukana samaisessa kerhotoiminnassa jo pidemmän aikaa.

Opinnäytetyössä ei eroteltu lapsia sukupuolen mukaan, mikä ei ollut välttämätöntäkään, sillä tässä ikävaiheessa heidän sosiaalisessa käyttäytymisessään ei ole tutkimusten mukaan sukupuolen mukaisia eroja (Lewis 1990, 248).

Stewen Duck lowan yliopistosta on todennut, että pikkuvauvat eivät muodosta ystävyyssuhteita – eivät siis valitse toistensa seuraa itse, vaan siitä huolehtivat heidän vanhempansa (Duck 1990, 169). Alle kahdeksankuukautisen lapsen kyseessä ollessa on aivan sama, keitä vauvoja on kulloinkin näköpiirissä. Tässä mielessä vauvakerhon toiminta on aina hyödyllistä ja palkitsevaa vauvankin näkökulmasta katsoen.

Vastauksia läpikäydessäni oli kiintoisaa huomata, että kerhossa oli äitien lisäksi mukana myös isiä, jotka kuitenkin jättivät kysymyksiin vastaamisen äidin harteille. Olisi ollut mielekästä nähdä myös isien näkökulmia ja ajatuksia laatimiini kysymyksiin. Poikkeaisivatko ne äitien mielipiteistä? Helinä Mesiäislehto-Soukka toteaa tutkimuksensa johtopäätöksissä juuri sen, että äitiyshuoltoa ja neuvolatoimintaa tulisi kehittää enemmän isiä huomioon ottavammiksi ja heitä kannustavammiksi (Mesiäislehto-Soukka 2005, 153).

8.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Eettiset seikat ovat tärkeitä huomioonotettavia asioita tutkimusten ja opinnäytetöiden tekemisessä. Tutkimukselta saattaa mennä pohja, jos eettisyys on epäonnistunut. Tutkimuksen eri vaiheissa on lukuisia valinta- ja päätöksentekotilanteita, jotka tutkijan tulee ratkaista eettisin periaattein. (Juvakka & Kylmä 2007, 137.) Tutkijan pyrkimyksenä on aina noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, mitä eettisesti hyväksi luokiteltu tutkimus edellyttää. Jokaisen tutkijan omalle vastuulle jää eettisiin periaatteisiin tutustuminen ja niiden mukaisesti toimiminen. Eettisyyden huomiointi alkaa jo tutkimuksen aiheen valinnan yhteydessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 23-24.)

Ihmisarvon kunnioittamisen tulisi aina olla tutkimuksen peruslähtökohtana. Tutkimukseen osallistuvien henkilöiden tulee saada itse päättää, haluavatko he ottaa osaa tutkimukseen. Tutkimukseen osallistuvat henkilöt tulisi myös aina perehdyttää tut-

kimukseen riittävän hyvin, jotta he tietävät tarkkaan, mihin ovat osallistumassa. On tärkeää ottaa huomioon myös raja suostuttamisen ja pakottamisen välillä. (Hirsjärvi ym. 2009, 25.)

Omassa tutkimuksessani eettisten seikkojen kokonaisvaltainen huomioiminen ei tuottanut liiemmin ongelmia. Aiheen valintaan eettisestä näkökulmasta vaikutti se, että en tuntenut tutkimukseen osallistuneita henkilöitä entuudestaan, vaan heidän elämäntilanteensa sekä mielipiteensä asioista olivat minulle uusia. Täten minulla ei tutkijana voinut olla heistä ihmisinä ennako-oletuksia. Kuitenkin aikaisemmat omat kokemukseni vauvakerhon palveluiden käyttäjänä ja hoitoalan opiskelijana saattoivat hieman muuttaa ennakoasetelmaani tutkijana verrattuna tilanteeseen, jossa tutkija ei olisi käyttänyt koskaan kyseisiä palveluja eikä olisi kyseisen alan opiskelija.

Ennen tutkimuksen toteuttamista lähetin kyseiseen MLL:n yhdistykseen saatekirjeen, jossa kerroin kerhotoiminnan vetäjille, mitä tuleva tutkimukseni sisältää ja millaisia kysymyksiä tulen vastaajille esittämään. Tutkimuksen toteuttamispäivänä kerroin vastaajille sekä suullisesti että kyselyssä kirjallisesti henkilötietojen suojaamisesta, eli että mitään sellaista ei kysytä saati julkaista, joista kyseisen vastaajan henkilöllisyyden voisi saada selville. Tuloksia laadittaessa kyselyn tarkka toteuttamispaikka ei myöskään tule selville. Painotin myös vastaamisen vapaaehtoisuutta. Saatu tutkimusaineisto hävitettiin tuloksien laadinnan jälkeen polttamalla.

Toteuttamani kyselyn testasin ennakkoon muutamalla tuttavallani, joilla on samanikäisiä lapsia, joita vauvakerhossa käy. Sain heiltä palautetta kyselystä, jonka myötä hieman muokkasin sitä. Tuttaviltani sain myös palautetta kyselyn pituudesta, kysymysten muodoista ja niiden ymmärrettävyydestä maallikon silmin. Koin, että kyselyn testaaminen ennakkoon oli todella ratkaisu, koska sen myötä tajusin huomioida semmoisia seikkoja, joita en itse välttämättä olisi huomannut.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteereinä pidetään uskottavuutta, vahvistettavuutta, refleksiivisyyttä sekä siirrettävyyttä. Uskottavuudella tässä asiayhteydessä tarkoitetaan tutkimusten ja sen tulosten uskottavuuden säilymistä eli tulokset vastaavat täysin vastaajien tarkoitusperää tutkittavasta ilmiöstä. Vahvistettavuus

puolestaan tarkoittaa raportin kirjoittamista niin, että toinen riippumaton tutkija kykenee seuraamaan tutkimuksen etenemistä. Refleksiivisyys tarkoittaa sitä, että tutkija on tietoinen omista päämääristään tutkimuksen suhteen. Siirrettävyys puolestaan tarkoittaa, että tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan käyttää uudelleen vastaavissa yhteyksissä. (Jurvakka & Kylmä 2007, 127-129.)

Omassa tutkimuksessani laadullisen tutkimuksen kriteeristö täyttyy seuraavalla tavalla: uskottavuus on todistettavissa pienestä otannasta huolimatta, koska vastaukset olivat selkeitä sekä helposti tulkittavia. Vahvistettavuus tulee puolestaan ilmi selkeästi jäsennellystä tutkimuksesta kyselyineen ja raportteineen. Refleksiivisyys varmistui mielestäni sillä, että minulla oli realistiset tavoitteet tutkimukseni suhteen. Siirrettävyys ilmenee siten, että tutkimukseni tuloksia voi mielestäni hyödyntää vastaavanlaisissa jatkotutkimuksissa.

8.2 Tutkimustulosten tarkastelu ja jatkotutkimusehdotukset

Tässä osiossa esitän analyysini kysymyksittäin tulososiossa esitettyjen vastausten pohjalta. Kyselylomakkeen ensimmäisen kysymyksen vastauksista oli selkeästi todennettavissa, että yhteiset laulu- ja leikkihetket ovat kiintymyssuhteen kannalta kehittäviä. Sosiaalisuuteen ja vertaistukeen tarkoitettut fasiliteetit olivat myös huomioitu kehittävinä ja tarpeellisina, mikä vastasi osaltaan molempiin tutkimuskysymyksiin.

Kyselylomakkeen toisen kysymyksen vastauksista löytyi yhtäläisyyksinä vertaistuen kokemisen tärkeys ja mallioppimisen mahdollistuminen kerhotoiminnan aikana. Nämä seikat vastasivat hyvin toiseen tutkimuskysymykseen, jossa haettiin vauvakerhon toimintojen merkityksiä sekä vanhemmalle että vauvalle.

Kyselylomakkeen kolmannen kysymyksen vastauksissa oli huomionarvoista, että syömistilanteissa ja ulkoisten ärsykkeiden (kova meteli ja muiden itku) kasvaessa vauvan läheisyydenkaipuu vanhemmaltaan korostuu, eli turvallisen kiintymyssuhteen

olemassaolo vanhemman ja vauvan välillä on tärkeä. Tällöin vauva rauhoittuu havaitessaan turvallisen kokemansa läheisen olemassaolon.

Kaiken kaikkiaan vauvakerhotilanne on vastausten mukaan miellyttävän levollinen ja rauhoittava sekä vanhemman että vauvan kannalta. Vastausten sisällön perusteella saatiin selkeä vastaus ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, joka pyrki selvittämään, mitkä vauvakerhon toiminnot koettiin merkityksellisiksi vanhemman ja vauvan välisen kiintymyssuhteen kannalta. Esiin nousivat laulu- ja loruhetket, leikkituokiot ja kaikenlainen yhdessäolo, jotka koettiin vauvakerhon toiminnoista kiintymyssuhteen kannalta merkityksellisiksi.

Toinen tutkimuskysymys pyrki selvittämään, millaisia merkityksiä vauvakerhon toiminnoilla on vanhemmalle ja vauvalle. Hyödynsin näiden selvittämiseksi sisällön analyysiprosessia, joka eteni kolmivaiheisesti abstrahoiden. Aluksi valitsin tutkimuskysymysten teemaan soveltuvia otteita alkuperäisaineistosta. Sen jälkeen pelkistin valitut otteet seuraavaan neljään ryhmään: 1) Lapset nauttivat kerhon aikana yhteistä laulu- ja loruhetkestä vanhemman kanssa, 2) Sosiaalisten suhteiden ja vertaistuen saanti koettiin merkitykselliseksi, 3) Lapsissa havaittavissa mallioppimista ja 4) Lapsi vaatii kerhon aikana vain tietyissä tilanteissa vanhemman läheisyyttä. Lopuksi suoritin näiden pohjalta ryhmittelyn, jossa päädyin seuraaviin toiseen tutkimuskysymykseen vastaaviin merkityksiin: turvallisuudentunteen lisääntymiseen, vertaistuen saantiin ja antamiseen, sekä vauvojen väliseen mallioppimiseen. Vanhemmat kokivat kerhon toimintojen aikana saamansa vertaistuen erityisen tärkeäksi, ja kerhotoiminnot loivat vauvoille puitteet mallioppimiseen ja vanhemman läheisyydestä aiheutuvaan turvallisuudentunteeseen. Analyysiprosessin eteneminen on oheistettu tutkimuksen liitteeksi (liite 2). Mainittu vertaistuki vanhempien kesken on tärkeää Anu Toijankin (2011, 12) tekemän tutkielman mukaan, joka korosti vertaistuen merkitystä vanhemman psyykkiselle hyvinvoinnille. Kuten Toijan havainnoissa, omassakin opinnäytetyössäni kokemusten jakamisella oli suuri merkitys. Lisäksi äidit kokivat saavansa ymmärrystä, vastauksia mieltä askarruttaneisiin kysymyksiin sekä antavansa apua muille. (Toija 2011, 12.)

Koen tutkimuksen tekijänä saavuttaneeni kohtuullisen hyvin opinnäytetyölleni asettamani tavoitteet. Sain mielestäni tarkoitusperiin sopivat vastaukset molempiin laatiini tutkimuskysymyksiin, vaikkakin keräämäni aineisto jäi melko suppeaksi. Varsinkin toisen kysymyksen avulla selvitettyt vauvakerhotoimintojen merkitykset (turvallisuudentunteen lisääntyminen, vertaistuen saanti ja antaminen sekä lasten välinen mallioppiminen) kuvaavat mielestäni osuvasti vauvakerhojen olennaista merkitystä vauvaperheille.

Ensimmäistä tutkimuskysymystä laajentamalla olisi vanhemman ja vauvan välisestä kiintymyssuhteesta kerhotoiminnan aikana voinut saada enemmän Mannerheimin Lastensuojeluliittoa hyödyttäviä tuloksia irti, mutta siinä tapauksessa otannan olisi pitänyt olla suurempi ja kysymysten hieman laajempia. Tutkimukseni toteutustapa ja vastaajien lukumäärä huomioon ottaen koen menetelleeni onnistuneesti rajaamalla kysymyksen etsimään ainoastaan vauvakerhon toimintoja, jotka ovat merkityksellisiä kiintymyssuhteen kannalta.

Jatkotutkimusmahdollisuuksina voisivat tulla kysymykseen muidenkin vauva-aikaisten kerhojen, esim. vauvauinti, -musiikkileikkikoulu, tarkastelu vanhempien ja vauvojen suhteen kannalta. Jos kyselyn sijasta olisi tässä tutkimuksessa käytetty esim. haastattelua, kirjeenvaihtoa tai muuta laajempaa aineistonkeruutapaa, olisi vastausmateriaali ollut mahdollisesti kattavampi, joten tällaisia vaihtoehtoja voisi harkita jatkotutkimuksissa.

LÄHTEET

- Barnes, G., Campbell, A. 1990. Lapset ja vanhemmat. Teoksessa Elämisen taito 1. toim. Lahti, P. suom. Salminen, R. Porvoo: WSOY.
- Duck, S. 1990. Lasten ja nuorten ystävyyssuhteet. Teoksessa Elämisen taito 1. toim. Lahti, P. suom. Salminen, R. Porvoo: WSOY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. p., uud. p. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Honkaranta, E. 2007. Lapsen sosioemotionaalisen kehityksen arvioiminen neuvolas-
sa. Teoksessa Neuvolatyön käsikirja. toim. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki: Kus-
tannusosakeyhtiö Tammi, 140-142.
- Hughes, D. 2011. Kiintymyskeskeinen vanhemmuus – Toimivuutta kasvatukseen.
Tampere: Tammerprint Oy.
- Juvakka, T. & Kylmä, J. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Publishing
Oy.
- Kaarlonen, M., Kulolesi, T., Kunnari, S. & Savinainen-Makkonen, T. 2007. Lapsen pu-
heen, kielen ja kommunikoinnin kehitys ja häiriöt. Teoksessa Neuvolatyön käsikirja.
toim. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 143-157.
- Kalland, M. 2007. Perhe tämän päivän yhteiskunnassa. Teoksessa Neuvolatyön käsi-
kirja. toim. Armanto, A. & Koistinen, P. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 347-
353.
- Kalland, M. & Sinkkonen, J. 2002. Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen.
Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.

Katajamäki, E. 2004. Terveen lapsen ja nuoren kehitys, hoito ja ohjaus. Teoksessa Lasten ja nuorten hoitotyön käsikirja. toim. Koistinen, P., Ruuskanen, S. & Surakka, T. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 52-76.

Kielitoimiston sanakirja – osa 2. 2006. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

Kivelä, A. & Mainio, K. 2012. Kiintymyssuhde ja varhainen vuorovaikutus perhelehti-
en kuvaamana. Oulun seudun amk: Opinnäytetyö.

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede 1, 3-12.

Laadullinen tutkimus. N.d. Jyväskylän yliopisto – Koppa. Viitattu 8.5.2013.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Lahti, P., Putkonen, A., Raitasalo, R. & Viitamäki, O. 1987. Tunne itsesi, ymmärrä muita – Elämän psykologiaa. Suom. Taavitsainen-Petäjä, Syväoja, Helkkula-Lukkarinen, Torkko, Keistinen & Mänttari. Belgia: Brepols, Turnhout.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2001. Ryhmätoiminta lapsiperhe-projektin perheytyössä – Kokemuksia ja näkemyksiä vertaisryhmistä. toim. Euramaa, K. Helsinki: Paimo Käpylä Print Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. N.d. Tietoa MLL:stä. Viitattu 7.5.2013.

<http://www.mll.fi/ml/>

Mesiäislehto-Soukka, H. 2005. Perheenlisäys isien kokemana – Fenomenologinen tutkimus. Väitöskirja. Oulu: Oulu University Press.

Nurmi, T., Rekiaro, I. & Rekiaro, P. 2009. Gummeruksen suuri sivistyssanakirja. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Puusniekka, A., Saaranen-Kauppinen, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Viitattu 8.5.2013.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html

Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Porvoo: Bookwell Oy.

Salpa, P. 2007. Lapsen liikkumisen kehitys – ensimmäinen ikävuosi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sarajärvi, A. & Tuomi J. 2012. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Sears, M. & Sears, W. 2008. Kiintymysvanhemmuuden kirja, onnellisen vauvan hoito-
opas. Suom. Hirvi, J. Helsinki: Hakapaino Oy.

Toija, A. 2011. Vertaistuen voima – harvinaissairaiden lasten vanhempien kokemuk-
sia vertaistuesta. Pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Terveyskasvatus. Viitattu
31.7.2013. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/36788>

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

Hyvät vanhemmat!

Olen Jyväskylän ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelija Anna-Riikka Mäkelä ja teen sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opinnäytetyöni liittyen vanhemman ja vauvan väliseen suhteeseen. Toteutan opinnäytetyöni tällä kyselyllä, josta saamani tulokset käsittelen teoriapohjaa hyödyntäen.

Tähän kyselyyn antamanne vastaukset käsitellään täydellistä identiteettisuojausta noudattaen, eli tuloksista ei millään tavalla käy ilmi Teidän henkilöllisyydenne. Opinnäytetyössä ei tuoda julki paikkaa, jossa tämä kysely toteutetaan. Tuloksia ei myöskään julkaista missään muussa tutkimuksessa.

Kiitos!

Olen

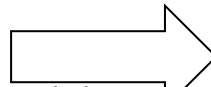
nainen mies

Syntymävuotesi _____

Vauvasi ikä kuukausina _____

Perheesi muiden lasten iät _____

KYSYMYKSET KÄÄNTÖPUOLELLA!

1. Mitkä kerhon tarjoamat palvelut ja toiminnot koette tarpeellisimmiksi ja kehittävimiksi Teidän ja vauvanne välisen suhteen kannalta kerhotoiminnan aikana?

2. Millaisena koette sen, että samassa tilassa on muitakin vanhempia vauvojensa kanssa?

3. Kuvaillkaa kerhon tilanteita, joissa olette huomanneet vauvanne hakevan normaalia enemmän Teidän läheisyyttänne ja huomiotaanne sekä tilanteita, jolloin vauvanne on puolestaan ollut rento ja levollinen.

Kiitos vastauksestanne!

Kyselyyn liittyen voitte tarvittaessa ottaa yhteyttä seuraaviin henkilöihin:

Tutkimuksen tekijä:

Anna-Riikka Mäkelä

Sairaanhoitajaopiskelija, JAMK Hyvinvointiyksikkö

puh. 050 3215131

Ohjaavat opettajat:

Katri Huuskola

Lehtori, KV-koordinaattori, JAMK Hyvinvointiyksikkö

puh. 0400 976773

Maritta Pohjolainen

Lehtori, terveydenhoitotyö, JAMK Hyvinvointiyksikkö

puh.040 7762874

Liite 2: Sisällön analyysiprosessi

Otteita alkuperäisaineistosta	Pelkistetyt ilmaukset	Ryhmittely
musiikki, aiheet ovat pienten lasten vanhemmille oikeita leikkilaulut	lapset nauttivat kerhon aikana yhteisistä laulu- ja loruhetkistä vanhemman kanssa	Turvallisuuudentunne
lorut		
leikit ja laulut ovat mukavia, ja lapsi todella nauttii niistä		
Fasilitteetit sosiaalisuuteen ja vertaistukeen	sosiaalisten suhteiden ja vertaistuen saanti koettiin merkityksellisenä	Vertaistuki
sosiaaliset suhteet		
kiva tavata muita minun ja vauvan		
vertaistuki		
muilla samoja pulmia ja kokemuksia		
muitakin, kellä sama tilanne		
lapsi seuraa muita	ympäristön tarkkailu	Mallioppiminen
lapsi tykkää myös katsella muita lapsia		
muiden lasten kohtaaminen yms., ehkä oppii myös tästä		
kova meteli sai lapsen hakemaan läheisyyttä		
syömistilanteissa läheisyyttä	lapsi vaatii kerhon aikana vain tietyissä tilanteissa vanhemman läheisyyttä	
laulujen aikana rento ja levollinen		
rento ja levollinen on, kun perustarpeet tyydytetty..		
rennompi aina kun äitikin rentoutuu		
lapsi on mielestäni rento ja levollinen paljolti.. Alkuaikoina muiden vauvojen huuto säikäytti		